

Recenzja podręcznika historii i wiedzy o społeczeństwie dla klasy 4 szkoły podstawowej:

Wojciech Kalwat, Małgorzata Lis. KLUCZ DO HISTORII.

Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, W-wa, 2012

Bardzo dobre jest wprowadzenie ucznia do przedmiotów historii oraz wiedzy o Małej i Wielkiej Ojczyźnie w trzech pierwszych częściach podręcznika. W następnych trzech częściach są omawiane na poziomie stosownym dla uczniów klasy czwartej dzieje starożytne krajów wielkich rzek – Egiptu oraz państw Mezopotamii, jak również antycznej Grecji i Rzymu. Bardzo ciekawy jest rozdział „Rzymianie zostają chrześcijanami”. To samo należy powiedzieć o rozdziale 10 „Polska niejedno ma imię”.

Wśród mniejszości narodowych Polski wymienieni są również Litwini. Ciekawe są wiadomości o regionach Polski, a odpowiednia mapa (str. 65) stała się dla mnie odkryciem. Wcześniej nie miałem pojęcia, gdzie znajdują się Kujawy, o Kurpiach dużo słyszałem, ale tylko na tej mapie po raz pierwszy zobaczyłem granice tego regionu. Mam wrażenie, iż podręcznik ma wielkie walory merytoryczne, a duża liczba ilustracji potrzebna jest uczniom klasy czwartej.

Doc., dr nauk historycznych

ALGIS KASPERAVIČIUS

Recenzja podręcznika historii dla klasy 6 szkoły podstawowej:

Renata Antosik. HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO.

Wydawnictwo Pedagogiczne „Operon”, Gdynia, 2012

Podręcznik jest historią Polski pojagiellońskiej przystosowaną dla uczniów szkoły podstawowej. W ostatnich trzech częściach rozpatrywane są stosunkowo szeroko najważniejsze wydarzenia i tendencje świata w XX wieku i nawet życie codzienne w latach międzywojennych.

W tekście spotykamy terminy „Rzeczpospolita Obojga Narodów” albo „Rzeczpospolita”, ale nigdzie nie ma nazwy „Wielkie Księstwo Litewskie (WKL). Na mapach jej granice też nie są oznaczone. Tylko na str. 66 przy omówieniu Konstytucji 3 Maja znajdujemy enigmatyczne zdanie: „Inne postanowienia konstytucji dotyczyły między innymi podziału Rzeczypospolitej na Koronę (czyli ziemie polskie) i Litwę”.

W rozdziale „Granica II Rzeczypospolitej na Wschodzie” znajdujemy na str. 147 zdanie: „Na ziemiach dawnego WKL powstały trzy nowe państwa – Litwa, Łotwa i Estonia. Mimo sprzeciwu Litwinów do Polski włączono jedno z najważniejszych miast tego regionu – Wilno”. W rzeczywistości do WKL należała tylko południowa część Estonii i stosunkowo krótko – na przełomie XVI i XVII wieku. W rozdziale „Powstanie styczniowe” nie ma ani słowa o wydarzeniach 1863 roku na Litwie. Wśród materiałów źródłowych są fragmenty tajnego protokołu, lecz bez akapitu o Litwie i Wilnie. Na mapie czwartego rozbioru Polski również nie ma linii oddzielającej okolice Wilna od Białoruskiej SRR. Więc nie znajdujemy też określenia „litewska okupacja Wilna”, co możliwie świadczy o tym, iż autorka podręcznika brała pod uwagę zalecenia polsko-litewskiej dwustronnej komisji ekspertów dotyczące definicji „okupacja polska” czy „okupacja litewska”. W tekście podręcznika są też błędy merytoryczne nie dotyczące Litwy i stosunków polsko-litewskich.

Doc., dr nauk historycznych

ALGIS KASPERAVIČIUS

8 maja 2013 r.